

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 23. oktobra 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 124.

Univ. prof. dr. Metod Dolenc:

Zaščita električne energije po kazenskem zakonu.

Nedavno me vpraša ravnatelj velike elektrarne v Sloveniji, ali je mogoče, da pravi naše sodišče: ni tatvina, če nekdo vrže iz okna žico na električni vod, pa si napelje v svojo delavnico električnega toka, za katerega ne plača niti pare? Razumel sem začudenje strokovnjaka, ko je slišal moj odgovor, da se držé sodišča še našega starega kazenskega zakonika, ki nima posebnih določil o kraji električne ali drugačne energije; ker pa električni tok v smislu tega zakonika ni telesna stvar, zato se pa taka prisvojitve ne more, da niti ne sme smatrati za tatvino. Pristavil sem mu še, da novi edinstveni kazenski zakon prinese gotovo pravilno določbo, da je tudi nepošteno prisvajanje električnega toka kaznivo dejanje, da pa za sedaj po stanju našega pravosodstva — naš kazenski zakonik je pač že 74 let star! — ne preostaja nič drugega nego »na štempeljne«, t. j. pred civilnim sodiščem tožiti za odškodnino. »I seveda, da bo imela elektrarna še več škode,« mi je odgovoril strokovnjak; »saj taki poštenjakoviči sami nič nimajo, če ne, bi ne kradli!«

Ta-le epizodica mi je dala povod, da napišem nekaj vrstic o zaščiti električne energije tudi v Trgovskem listu v pobudo industrijskim krogom Slovenije. Naj bi se sami zavzeli za izboljšanje naših zakonodajnih razmer... Slovenija ima svoja električna velepodjetja (Fala, Završnica i. dr.), ima še mnogo manjših elektrarn, nima pa — v tem delu usodo z Dalmaeijo — nobene kazenskopravne zaščite električne energije. Seveda, če bi imetnik ali poslovodja električne naprave zagrešil nekaj zoper varnost svojih službenecv ali drugih ljudi, uporabijo se zoper storileca pač strožja določila kazenskega zakona, ki za navadne državljane ne veljajo... V naši državi pa tudi ostale pokrajine — razen še Bosne — niso brez takih posebnih zakonitih predpisov, ki ščitijo tatvino na kvar elektrarnam s kaznimi.

V Srbiji so že leta 1902. napravili več dopolnil k kazenskemu zakoniku, da zaščitijo električno energijo s sodnimi kaznimi. Z zakonom z dne 13. in 17. maja 1902 in še z nadaljnjim dopolnilnim zakonom z dne 17. oktobra 1910 so stavili pod ostro kazen prosto krajo električnega toka, dalje tudi skrivno, goljufno odvajanje elektrike, dalje pokvarjenje instalacij brez namena lastne koristi, pa z namenom drugega oškodovati, slednjič tudi samostojno povzročitev opasnosti za druge osebe po zanemarjanju dolžne paznje pri električnih obratih. — V Vojvodini velja zakonski člen III. iz l. 1907, ki nosi naslov »O pospeševanju domače industrije.« Tu je rečeno, da je električni tok kakor tudi vsaka siceršna, za tehnične svrhe uporabljiva energija postavljena pod isto kazenskopravno zaščito, kakor obstoji le-ta za premakljive stvari (mobilije). Dostavek se glasi, da je s tem vsaka kraja električnega toka na Ogrskem (sedaj v naši Vojvodini) tatvina, na Hrvaškem in v Slavoniji pa naj se kaznuje po tamkajšnjih predpisih o tatvini. Hrvaška in Slavonija pa si je navzlic temu državnemu ogrskemu zakonu ustvarila še poseben zakon z dne 28. julija 1910 o »zaščiti prava na električno energijo« in je proglasila nepošteno prisvajanje električne energije za tatvino.

Člen 4. naše ustave pravi, da uživajo vsi državljani enako zaščito oblastev. Kako je v navedenih delih naše države smo ravnokar videli, v Sloveniji pa industrijalci, ki delajo na moderni način z električnimi stroji, po petih letih odkar imamo ustavo, še vedno ne uživajo zaščite zoper tatove; kajti od Avstrije prevzeti zakon iz l. 1852 takih določil še ni imel, za modernejšo preureditev predpisov glede tatvine električnega toka pa se poslej ni nihče pobrigal. Pa Avstriji so si stvar med tem časom že premislili. So bili sicer znameniti učenjaki na pravnem polju (n. pr. August Finger), ki so zagovarjali, da se sme zlobna prisvojitve električne energije že po zastreljih predpisih avstrijskega zakonika iz l. 1852 smatrati in obsojati kot tatvina. Ali ker je najvišje sodišče na Dunaju take sodbe dosledno izpreminjalo in obsojence oproščalo od tožbe, napravili so kraj takemu nevzdržnemu stanju zakonodaje: Nekaj let po prevratu (7. junija 1922) so sklenili in razglasili dopolnilni zakon, po katerem morajo sodišča tudi glede električne energije pri tatvinah postopati povsem enako kot pri telesnih stvarih. Pričakovati bi bilo, da se bodo merodajni činitelji vsaj sedaj, ko je avstrijski zakon dobil glede zaščite električne energije s kaznimi drugo, pravilno lice, zganili in predlagali za tiste pokrajine, ki še nimajo moderniziranega kazenskega zakona glede kraje električnega toka, osobito za našo električno industrijo bogato Slovenijo, zakončič, ki bi napravil red in uveljavil gori navedeno ustavno načelo o enakosti zaščite! A doslej se še ni nič zgodilo. Čakajo pač na edinstveni kazenski zakon za vso državo, na podlagi projekta iz l. 1926, ki določa v § 353, da naj se tisti, ki odvaja električno silo v namenu, da »drugega oškoduje,« kaznuje po vrednosti do 300 dinarjev radi pregreška z zaporom do 3 let, pri vrednosti nad 300 Din do 10.000 Din radi pogreška z zaporom do 3 let, pri vrednosti toka nad 10.000 pa radi hudodelstva ali radi pregreška z robijo ali strogim zaporom do 5 let. Ali je to stališče projekta s pravnega stališča pravilno, to bo predmet razprave, ki jo priobčim drugod, v strokovno - pravnem listu. Že sedaj pa naj opozorim na dve napaki projektiranih določb. Če bi bilo le tisto prisvajanje električnega toka kaznivo, ki gre za tem, da »druge oškoduje,« potem ne bi bilo moči kaznovati n. pr. tistega, ki si prisvoji pavšalni tok tretje osebe, n. pr. da ga upelje namesto v obločnico, v elektr. pečico radi grejanja sobe. Enako nezadovoljivo je rešeno s formulacijo teksta v projektu vprašanje, ali naj bodo nekaznivi tisti, ki se okoristijo potem, ko je nekdo drugi napeljal električni tok na nepošten način tako, da uporablja toploto in razsvetljavo vedoč, da jo daje nepošteno napeljani tok. Pravni čut nam pravi, da morajo biti tudi ti nepoštenjakoviči kaznovani; po projektu pa tudi tu, kakor v prvem primeru to ne bo mogoče. Ta in še druga sporna vprašanja naj rešijo strokovnjaki-juristi. Najbolje bodo po našem mnenju postopali, če sledé čehoslovaškemu prednačrtu za kazenski zakonik (iz l. 1925), ki je proglasil tudi električni tok za premakljivo stvar. V navadnem gospodarstvu pomeni vsekakor prisvojitve enega kilovata električnega toka rav-

no toliko kot prisvojitve neke količine premoga, seveda neglede na obrabo strojev in manualno delo.

Ali preden pride do definitivne re-dakeije projekta za naš edinstveni kazenski zakonik glede teh vprašanj o prisvojitvi električne energije, poteče pač še nekaj Save mimo Brezic in bržčas bo stala tam prej električna centrala nego dojde zakon, ki naj jo ščiti pred krajo njene električne sile v Sloveniji. Zato mislimo, da bi bilo dobro spomniti od avtoritativne strani naše zakonodajne činitelje na predmetno vprašanje: Z malim zakonom n. pr. kot je hrvaško-slavonski, ki ima le 7 vrstic, naj bi se baš ta hrvaško-slavonski zakončič razširil na vse druge pokrajine, ki imajo še neizpremenjeni avstrijski kazenski zakon. Vendar naj se nikar ne zgodi s finančnim zakonom ali z zakonom o dvanajstinkah. To bi pomenilo nezasluženo omalovaževanje II. kongresa pravnikov vse kraljevine v Ljubljani, ki se je zoper tako prakso kar najodločnejše izrekel. Tak zakon naj bi za Slovenijo nujno zahtevala naša trgovska zbornica. Obenem pa naj bi vsem podjetjem, ki se pečajo s proizvodnjam električne energije, nujno priporočila, da ji naznanijo vsak primer kraje elektrike z načinom vred, kako se je to zgodilo. Potreba zaščite se bo dala na ta način statistično dokazati, obenem pa se pridobi tudi koristnega materiala za presojo vprašanja, kako treba s kazenskim zakonikom, ki je v nastajanju, izvesti kazenskopravno zaščito električne energije na način, ki bo obsegal prav vse raznovrstne odtujive električnega toka. Nikjer ni opreznost zakonodajalecv bolj potrebna, kot pri ureditvi tehničnih vprašanj, ki v obče niso poznana.

Dobava denaturirane soli v industrijske svrhe.

Tvrdkam, ki potrebujejo denaturirano sol v industrijske svrhe, se naznanja, da uprava državnih monopolov kraljevine SHS, prodajni oddelek v Beogradu, kamor se je obračati s prošnjo za dodelitev denaturirane industrijske soli v industrijske svrhe, izdaja dovoljenja za nakup industrijske soli samo onim tvrdkam, ki so do tega upravičene po čl. 7 pravilnika, ki se glasi:

»Kder želi kupiti industrijsko sol v denaturiranem stanju, mora vložiti pismeno prošnjo, opremljeno s takso za prošnjo in za rešitev o odobritvi nakupa, v kolkih po zakonu o taksah ter v njej točno označiti:

- a) v kakšen namen se zahteva denaturirano sol, s točnim popisom, kako se jo bo uporabilo;
- b) potrebno količino soli za šest mesecev;
- c) oddelek finančne kontrole, v čigar okolišju je kraj podjetja;
- č) s katerim denaturacijskim sredstvom naj se sol denaturira; in
- d) kje naj se denaturira, ali v državnem solnem založišču ali v kupčevem podjetju.

Prošnji za nakup soli v denaturiranem stanju se priloži potrdilo pristojnega davčnega oblastva o plačanem davku za minuto trimesečje tekočega leta in potrdilo pristojne zbornice, iz katerega mora biti razvidno, da je dotično podjetje sodno protokolirano (označiti je treba naziv sodišča, številko in datum odloka o protokoliranju) in da potrebuje sol za obratovanje.

Prošnja se izroči oddelku finančne

Gospodarski položaj Evrope.

V predzadnji številki Trgovskega lista smo omenili Loucheurjev govor na Dunaju, tiče se gospodarskega položaja Evrope. Dejal je, da moramo po vrsti študirati najprvo finančni in nato politični problem. Nato je izvajal:

»Prihajam k finančnemu problemu. Ne verjamem, kar se mene tiče, da bi bilo možno ogniti se inflaciji, zlasti med vojsko. A takoj po vojski je bilo treba začeti z bojem proti temu sistemu; pa žalibog tega niso naredili, in sicer iz več vzrokov: Poguma ni bilo, politične razmere so bile preveč zamotane, položaj je bil nerazjasnjen. Mi Francozi smo imeli pred seboj nemški zgled inflacije, pa se nismo dali posvariti in smo zabredli v zmotno, ki se v človeškem življenju vsak dan dogaja; nihče se noče nič naučiti iz skušnje sosedov, pridobljene s težkimi žrtvami. Nauki zgodovine so zmeraj za vse tiste izgubljeni, ki niso neposredno prizadeti. Veliko napako napravimo, če hočemo rešiti finančno vprašanje in se ne pečamo obenem ali neposredno nato z gospodarskimi vprašanji. Ni dosti, da damo državi dobro valuto in dober bančni zavod; pečati se moramo hkrati tudi z vprašanjem plačilne bilance in moramo gledati na to, da ne nastane tukaj primanjkljaj; sicer smo v nevarnosti, da se počasi zgrajena zgradba sesede in da čez par let vidimo, kako je premoženje naroda deloma izgini. Napravljeno delo bi bilo ogroženo in celo izgubljeno. V prvi vrsti moramo v raznih deželah Evrope delati na to, da zopet vzpostavimo ravnovesje v njih plačilni bilanci.

Predlagali so rešitev, obstoječo v tem, da se gospodarske meje takoj

kontrole, v čigar okolišju je podjetje; ta oddelek jo pošlje po svoji srezki upravi finančne kontrole v rešitev upravi državnih monopolov, oddelku prodaje, s svojim poročilom o tem; ali gre ali ne gre za primer iz čl. 6 tega pravilnika, odnosno ali ima podjetje terensko zvezo s hotelom, kavarno itd. ali je nima in ali je bil prosilec kaznovan zaradi tihotapstva ali ne, in če je bil, kdaj, zakaj in s kakšno kaznijo.

NAČRT MENIČNEGA IN ČEKOVNEGA ZAKONA.

V sredo je prišla svoje delovanje sekcija za revizijo načrta novega meničnega in čekovnega zakona. Predsednik te sekcije, ki bo svoje delo dovršila, kakor je predvideti, sredi novembra t. l., je odvetnik Gjorgje Nestorović. Sekcija bo izvršila definitivno redukcijo obeh tako težko pričakovanih zakonskih načrtov. Kakor znano, je izvršila že spomladi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani o obeh načrtih ustne in pismene ankete in so imeli tako naši gospodarski krogi že priliko podati svoje predloge ministrstvu odnosno sekciji, kateti je poverjena redukcija zakonov.

PREMIRJE MED TRSTOM IN HAMBURGOM.

Po dolgotrajnih pogajanjih je bilo med Trstom in Hamburgom doseženo premirje, ki bo tako stopilo v veljavo. Tekom premirja sta bili odpravljene konkurenčni tarife, ki sta bili uvedeni koncem leta 1920. Tekom premirja bodo odpravljene tudi razne druge anomalije, ki še preostajajo od te borbe med Trstom in Hamburgom.

odpravijo, da se napravi za vso Evropo velika pokrajina proste trgovine, da se odstranijo vse carinske omejitve, z eno besedo, da se takoj ustvari Zedinjene države Evrope. Ne tajim, da je ta misel zelo zapeljiva, zlasti glede na vedno rastočo konkurenco Severne Amerike. Onstran oceana živi mlad, ognjevit narod, ki takoj zagradi in ki mu je narava podarila surovine v obilni meri. Moč porabe je razvila v U. S. A. moč produkcije in zato tudi znižanje cen. Znižane cene so povzročile nadaljno potrebo, in tako gre veriga naprej.

A če hočemo odpraviti kdaj carinske meje, moramo prej končno in resno zagotoviti varnost posameznih dežel. Ta varnost pa zahteva prej novo gospodarsko organizacijo, s katero organizacijo bi sicer ne zginili vsi vzroki, pa vsaj eden od vzrokov, ki so v preteklosti povzročili vojske. Narodi morajo stopiti skupaj, morajo objektivno preiskati pojave gospodarske boleznin in morajo skupno iskati sredstva, da napravijo to bolezen v njenih posledicah neškodljivo, če je že ne ozdravijo. Iz teh misli se je rodil načrt mednarodne gospodarske konference, ki se bo, kakor upam, sestala v prihodnji pomladi v Ženevi.

Veliko bi bilo že doseženega, če bi se z izmenjavo idej mogla razviti misel, da se Evropa gospodarsko organizira in samoobsebi umevno z njo vred tudi ves ostali svet. Ali bi na primer v premogovni industriji ne bilo lahko mogoče, da bi se z mednarodnim dogovorom uredila vsak mesec produkcija, da bi posebna centralna komisija, s sedežem v Ženevi, to produkcijo podgotovili in vnaprej določenimi pogoji razdelila v Evropi in po vsem svetu? Egoistični nacionalni protekcionizem, ki je pogosto potreben, bi bil nadomeščen z mednarodnim protekcionizmom.

Samoobsebi je umljivo, da pretijo takim industrijskim koncentracijam nevarnosti, tako s socialnega vidika kakor z vidika konsumenta. In tukaj, mislim, je neobhodno potrebno, da napravimo mednarodni dogovor in da določimo gotova temeljna načela, ki omogočijo brez državnega vmešavanja nadzorstvo trustov, tako glede delovnih pogojev kakor glede določitve cen. To bi bil nekakšen praktičen socializem. Zveza narodov bi potom že obstoječih kakor tudi potom poznejših organizacij, v zvezi s skupinami nekaterih dežel pod primernimi pogoji lahko prevzela nadzorstvo teh velikih organizacij.

O evropskem in svetovnem trustu pa pač ne morem govoriti, ne da bi se s par besedami dotaknil prve njegove udeležitve, jeklenega kartela, o katerem se toliko govori. Namesto o kartelu bi bilo boljše, da govorimo o jeklenem sporazumu. V nasprotju z raznimi trditvami ugotavljam, da jaz osebno s tem kartelom nimam nobene opravke; mislim pa, da je na zdravih temeljih zgrajen. Radi bi pa videli mi vsi, če bi bile zraven vse dežele, ki izdelujejo jeklo, tudi nepomembne. Stvaritelji kartela so rekli, da so vrata vsem odprta. Kaj pa, če nastane prepir o kvotah? Tu vidimo potrebo višje organizacije, potrebo gospodarskega razsodišča, ki naj bi tak vprašanja razsodilo. Če so voditelji kartela dosti pametni, jih želja po prevelikem dobičku ne bo tirala do zvišanja cen; mislim, da ne bodo napravili napak, pa se lahko motim. Na vsak način je potrebno neko jamstvo, da konsumenti niso izročeni volji enega človeka ali pa volji odbora, ki je sestavljen samo iz producentov.

Da ustvarimo ozračje miru, da damo narodom možnost življenja, moramo gledati najprvo na to, da izginejo gospodarske težkoče in da ne napačamo drug drugega ter si delamo sitnosti. To upanje na mir sem imel namen, da prinesem na Dunaj.

Največje delo Loucheurja je sedaj priprava za svetovno gospodarsko konferenco.

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Štiridesetletnica grmske kmetijske šole.

Dne 30. septembra 1886 se je nekdanja »deželna vinorejsko-sadjerejska šola«, ki je bila 13 let poprej otvorjena in nameščena v graščini grofa Lanthierija na Slapu pri Vipavi, zaključila in se je nato z vsem obojem, učenci in inventarjem vred premestila na Dolenjsko, kjer je že spomladi istega leta deželni odbor kranjski kupil v to svrhu od Antona Smoleta graščino Grm pri Novem mestu.

Dne 18. novembra 1886 je bila nova »kranjska deželna vinarska in sadjarska šola na Grmu« od strani tedanjega deželnega odbornika dr. Josipa Vošnjaka v imenu deželnega odbora kranjskega ob navzočnosti številnih odličnih gostov slavnostno otvorjena.

Šola je bila pozneje spremenjena v splošno kmetijsko šolo in kot taka tudi nadalje ostane, čeprav je nedavno dobila že zopet novo ime, to je: »špeciijalna poljedelska in živinorejska šola«.

Dne 18. novembra letošnjega leta poteče torej 40 let, odkar je pričela kmetijska šola na Grmu vršiti med slovenskim narodom svojo važno kulturno nalogo, ki je bila tem važnejša, ker je bila to dolgo vrsto let edina slovenska kmetijska šola v sedanji Sloveniji.

Svojo štirideseto obletnico otvoritve namerava grmska kmetijska šola dne 18. novembra t. l. dostojno proslaviti.

Želeti bi bilo, da se te proslave udeleže tudi absolventi tega zavoda, zlasti iz starejših, predvojnih letnikov, ki vrše širom naše domovine svoj važen kmetijski posel.

Ravnateljstvo jih k tej prireditvi uljudno vabi s pozivom, da svojo udeležbo prijavijo vsaj do 2. novembra t. l. ravnateljstvu šole.

Mednarodno premogarstvo.

Svetovni položaj premogarstva je naravno pod vplivom štrajka na Angleskem, ki se kaže zmeraj bolj na široko. Zmeraj večji kontinentalni okraj prihajajo v poštev, skladišča se manjšajo, zaloge se praznijo. Govorili smo že, da je potreba po premoju zagrabilo najprvo Poruhrje in nato Gornjo Šlezijo. Vse prizadevanje po dvigu produkcije ni mogla zadovoljiti vedno rastočega povpraševanja. Pomnikanje vagonov je hkrati oviralo še večjo preskrbo trga, čeprav so vse moči v službi. Taka produkcija, kot se je pojavila v zadnjem času na Nemškem, se trajno seveda ne da držati.

Potreba po premoju in nesorazmernost med kritjem potrebe in med povpraševanjem je še večja, če pogledamo stranske pojave. Potreba na svetovnem trgu je povečana po industrijski konjunkturi, ki zahteva več premoga. Pomnožen je tudi železniški promet, zlasti sezijeke industrije ga rabijo, kakor na primer marsikje sladkorna industrija. Ključ vsega položaja je angleški štrajk. Kakor smo že opeotvano pisali, se tudi po končanem štrajku ne bo preobrat tako hitro poznal. Jame morajo priti spet v red, za to je pa treba dosti časa. In tudi potem bo moral služiti angleški premoju najprvo preskrbi domače industrije, za druge bo prišel še veliko pozneje v poštev.

Doslej se še ni posrečilo, da bi se v premogarstvu napravilo vsaj kaj podobnega, kar se je v železni industriji z jeklenim kartelom, in da bi se s tem svetovni trg uredil. Težkoče so še večje kot v kovinski obrti, kjer so obstojale vsaj v posameznih državah stranske organizacije. Premogarstvo še tega nima, in je pot do mednarodnih dogovorov torej še zelo dolga.

TEKSTILNI KARTELI NA ČEŠKO-SLOVAŠKEM.

V posameznih strokah češkoslovaške tekstilne industrije se pogajajo za koncentracijo nekaterih produkcijskih vrst. Zankrat gre samo za manjša in srednja podjetja, večja so načrtu še tuja. Tudi so predilnice bolj vnete za koncentracijo kot tkalnice, ker so težkoče tkalnice vsled razlike fabrikatov dosti večje.

ITALIJA IN MANIFEST VELIKIH BANKIRJEV.

Tudi rimski listi so priobčili manifest velikih bankirjev in industrijev. Čeprav so ta manifest podpisali tudi nekateri glavni italijanski industriji, pa vendar ga je sprejelo italijansko časopisje z gotovo hladnostjo in celo skoro z nekim prikritim sovraštvom. Manifest ima, pravijo nekateri listi, kakor tudi vsi drugi trusti in karteli, ki se snujejo, namen protežirati države za razvito industrijo, države, ki si hočejo pod pretvezo gospodarskega miru zavarovati svoje pridobljene postojanke na škodo revnejših držav z zaostalo industrijo. Nekateri listi vidijo v tem gibanju celo samo nekake mednarodne židovske kartele.

Nekaj o tobaku.

Leta 1492. so prišli Španci v Ameriko in opazili, da so se tamošnji prebivalci, Indijanci, o mamljali jakko radi z dimom, ki ga je dajala neka rastlina, katere listje so žgali na ognju, okoli katerega so sedeli ter vohali in požirali dim. Seveda so okrog ognja sedeli vsi — ženske, otroci, mladi in stari. V toliko se danes bližamo onim starim časom. Domovina te rastline, kakor je izsledil dominikanec Roman Pane že leta 1495., je dežela Tabago, po kateri je rastlina dobila današnje ime, ki ji je ostalo do danes. Opazil pa je poleg tega, da se Indijanci poslužujejo tega dima še iz drugega vzroka, da se namreč branijo raznega mrčesa, ki ga je dim odganjal. In prišel je celo do sklepa, da so oni najprej to rastlino žgali samo radi tega mrčesa in so se šele pozneje priučili dimu v toliko, da so ga požirali.

Zato je tudi on na svojih potih uporabljal tobak kot dobro sredstvo v boju z raznimi komarji in se je tako priučil na dim, ki ga je začel vohati in požirati kot Indijanci.

Tobakovo seme so zanesli potem v Evropo in tu postaja zgodovina tobaka zanimiva. Najprej so ga sadili na Portugalskem, od tu se je zanesel na Francosko. Rabili so ga kot prašek v zdravilne svrhe in je bil zelo dragocena stvar. Kaditi so ga začeli prvi Angleži, ki so leta 1560., torej tedaj, ko smo mi dobili prvo slovensko knjigo, izdelali tudi prve pipe. Odtod se je zaneslo kajenje za časa 30 letne vojne v Nemčiji in po vojakih v ostale vzhodno evropske kraje. Vsaka vojna je pustila sledove za seboj, vsaka nam je prinesla nekaj novega in 30 letna vojna nam je dala tobak. Najbolj so ga širili tudi vedno pozneje vojaki. Usodna navada je postal z uvedbo obvezne vojaške službe, kjer so mladeniči prišli v vojašnico prav toliko časa, da so se priučili raznim slabim stvarim in tudi tobaku; to velja zlasti za kmečko mladino. Vemo, da so švedski vojaki kadili že leta 1625., in ljudje se niso mogli dovolj načuditi, kako morejo ljudje požirati ogenj.

Tedaj so tudi oblasti spoznale kajenje za pogubno človeškemu zdravju ter so izdale ostre prepovedi. V Angliji so tobak visoko obdavčili in ravno s tem žalibog spoznali, da državni blagajni koristi. V Rusiji in Turčiji so v letih 1623—1634 kadilec, ki so jih zasačili pri kajenju, odrezali nos. V Nemčiji je bila l. 1690. odmerjena »zavoljo nesramnega pitja tobaka« — kot se je glasila odredba — smrtna kazen. Utemeljevala pa se je s tem, da je s kajenjem dana velika prilika za požig in je nevarnost ognja mnogo večja.

Seveda vse to ni prav nič pomagalo. Z organizacijo današnjih državnih sistemov pa je postal tobak velik vir dobička. Dandanes se kadilci smatrajo ne samo za poštene ljudi, temveč mnogokrat celo za elegantne.

Ker kadijo veliki, in ker bi bili otroci radi tudi veliki, da bi se jim isto dovoljevalo kot njim, posnemajo vse njih navade. S tem se ubija mlado zdravje, ki niti še ni vzraslo, in se mu jemlje vse ono, kar bi sicer morda pridobilo.

Naglašena je bila zgoraj s posebnim namenom beseda o mamljali. To pa zato, ker je morda edini pravi izraz za to navado. Mi danes samo ka-

dimo, pušimo itd. Toda kaditi bi mogli tudi s pepelom, s prahom, kar pa vendar ni isto. In malokdo se zaveda, da je tobak čisto navadna omama, v majhni dozi sicer, a vendar dovolj, da se more povsod točno poznati vpliv njegove pretirane rabe. Pravijo, da se vsakdo lahko brez škode privadi kajenju tobaka. Tudi vživanju drugih strupov se lahko privadimo, toda vedno, in to je gotovo, moramo tej razvadi v škodo tudi nekaj žrtvovati.

Trgovina.

Rumunsko-italijanska trgovinska pogodba. Pogodba bo vsestransko merkantilna in mora Italiji garantirati pozitivne ugodnosti. Rumunija je dolžna postati glavni konzument italijanskih proizvodov. Gre pred vsem za tekstilne proizvode italijanske industrije (volneno, bombaževino in plateno blago). Drugi glavni predmet italijanskega izvoza v Rumunijo bodo avtomobili in manjši motorji, s katerimi Italija z uspehom konkurira s Francijo. Italija si bo na drugi strani zagotovila eksploatacijo rumunske nafte, da se s tem odkrija ameriške odvisnosti. Italijanska vlada upa, da bo dobila v Rumuniji velike koncesije in da ji bo dovoljeno postaviti lastne rafinerije nafte. V to svrhu bo ustanovljena Italijansko-rumunska banka z osnovno glavnico 200 milijonov lir. Največja zapreka italijansko-rumunskim trgovskim odnosom je sedaj rumunski tarifni sistem. Italija bi rada v tem oziru zavzela izjemni položaj. Tako v Italiji kakor v Rumuniji se vrše velike priprave za ta trgovinska pogajanja, ki prično oficijelno januarja 1927.

Vpisi v trgovinski register. Vpisane so se nastopne firme: »Jadranc«, trgovina z lesom Maks Kalb, Celje, Kokoč & Ko., Celje, »Bata«, cipele i koža, Ljubljana, Naša Edinost, gospodarska družba z o. z., Ljubljana in Jugotrava, barvarna in apertura, družba z o. z., Maribor.

Češkoslovaška skladišča v Hamburgu. Po dolgih pogajanjih je češkoslovaška parobrodna družba po Labi dosegla od hamburške pristaniške uprave del skladiščnega prostora v odseku morskega pristanišča. Njene ladje razpolagajo sedaj z zadostnim vodnim prostorom. Taka prostora doslej Češkoslovaška v hamburškem pristanišču ni imela in se nalaganje in izlaganje ni moglo vršiti z zaželjeno hitrostjo, zlasti ne pri brzoparnikih. Z dodelitvijo skladišča so sedaj temu nedostatku odpomogli in se bo prekladanje lahko vršilo brezhibno. Pogodba v Versailles je dala Češkoslovaški pristo cono v hamburškem pristanišču, nekaj podobnega, kakor imajo Poljaki v Gdanskem (v Danzigu). To cono bi bili morali Čehi izgraditi kot pristanišče, pa so se obotavljali; računili so, kaj bi manj stalo, ali uporaba hamburškega pristanišča ali izgradba lastnega pristanišča. Sedaj je stvar rešena.

Nemška skladišča v Rusiji. Nemško-ruska trgovska družba »Rusgertorg« se je pogodila s kartelom nemške barvne industrije, da bo smel kartel uvažati v Rusijo kemikalije in farmacevtske potrebščine in da bo smel za njih prodajo otvoriti v Moskvi, Leningradu, Harkovu itd. konsignacijska skladišča. Nemški kontrahent hoče nadalje prevzeti reorganizacijo ruske kemične industrije in hoče preskrbeti ruske obrate s svojimi strokovnjaki, in obenem izobraziti ruske inženere v Nemčiji. Dogovor je sklenjen za dobo treh let.

Trgovina Rusije z evropskimi državami. Iz uradnih statističnih podatkov o zunanji trgovini ZSSR z evropskimi državami je razvidno, da izkazuje tozadevna trgovinska bilanca 1259,5 milijonov rubljev za preteklo poslovno dobo. Uvoz je znašal 673,3 milijone rubljev, izvoz pa 586,3 milijone. Primanjkljaj trgovinske bilance, ki je lani znašal 152,93 milijonov, se je letos skrčil na 86,1 milijonov.

Obrt.

Kongres fotografov. V Beogradu se vrši dne 26. oktobra t. l. kongres fotografov iz naše države. Prometno ministrstvo je članom Udruženja fotografov dovolilo v svrhu udeležbe na tem kongresu polovično železniško vožnjo v času od 24. do 28. oktobra t. l.

Industrija.

Nova tovarna sladkorja. Kakor poročajo iz Sombora, se bo tam začela graditi tovarna sladkorja v Starem Sivecu. Tovarno bo gradila Zveza pridelovalcev sladkorne pese na zadružni podlagi.

Vžigalice. Vžigalični trust »Solo« se je pogajal s švedsko-ameriškim vžigaličnim trustom in so pogajanja privedla do dobrih zaključitev. Med obema trustoma je divjal prejšnji boj, v zadnjem času sta se pa začela približevati. Pravijo, da so pa sicer tovarne trusta »Solo« vsaki konkurenci kos, in sicer tako glede cene kakor glede kvalitete. Zaposlenost Solotovarn v zadnjem času se je bistveno dvignila, dobile so nove odjemalce v Turčiji, Indiji, na Kitajskem itd.

Rumunska sladkorna industrija. Razvoj te industrije je v zadnjih letih tako napredoval, da zamore domača produkcija domači trg popolnoma kriti. V tekočem letu bo 13 rumunskih sladkornih tovarn napravilo okoli 12.000 vagonov sladkorja, s katero količino je domača poraba popolnoma krita; v Rumuniji pride na leto komaj 6 kg sladkorja na osebo. Gotovo je, da je ogrska sladkorna industrija rumunski trg, ki ga je nekdanja popolnoma oskrbovala, končno veljavno izgubila.

Čehi na razpotju. Češkoslovaške jeklarne se pogajajo na dve strani. Glede pristopa k že obstoječemu kartelu so izrekli svojo pripravljenost za pristop, če so jim ugodijo njih želje glede kvote. Medtem so se pa začeli pogajati tudi z drugimi vzhodnimi skupinami, da bi napravili drug kartel, služec njihovim bolj na vzhodu ležečim tovarnam. Od zaključkov teh pogajanj je odvisno, kam se bodo slednjic obrnili. Star trik, da imam železo v dveh ognjih.

Češko pivo. Na letnem zborovanju pivovarne industrije češkoslovaške republike je podalo poslovno poročilo pregled o položaju češkoslovaške pivarniškega. Prodaja piva se je v povojni dobi dvignila, je pa v pretekli kampanji vsled stagnacije v številnih vrstah industrije in zlasti vsled deževnega poletja zelo nazadovala. Letošnjo produkcijo ceno na 8.700.000 hl, nazadovanje za 300.000 hl. Oba glavna predmeta, ječmen in hmelj, sta v letošnji kampanji izredno draga; ta okolnost v zvezi z drugimi ovirami onemogoča znižanje cen. Eksport piva je bil lani prav razveseljiv, je šel pa v letošnji kampanji zelo nazaj. Več let že naprošajo pivovarstvi vladu, naj zniža davek na pivo, ki so ga vpeljali v sedanji višini v inflacijski dobi, in naj pomaga s tem zlasti manjšim pivovarstvom ter jih obvaruje poloma; pa vlada doslej ni hotela o tem nič slišati.

Razvoj ruske sladkorne industrije. — Pred vojsko se je s sladkorno peso obdelana ploskev na Ruskem stalno dvigala in je dosegla v letu 1914. svoj višek s 686.500 desetatinami. Predelali so 122 milijonov 563.000 stotov pese, ki so dali 105.300.000 pudov sladkorja; to na površini sedanje Rusije. Vojska in povojna doba sta obdelovanje skrčili na majhne odstopke predvojnne višine, in šele od leta 1922. naprej opazimo prirastek. S peso obdelani prostor je znašal leta 1922. 140.700 desetatin, l. 1923. 226.500, l. 1924. 266.000, l. 1925. 429.700, l. 1926. pa 467 tisoč desetatin. S tem je doseženih 68 odstotkov predvojnne višine.

Denarstvo.

Poštna hranilnica kraljevine SHS. — Poštno čekovni promet v septembru 1926: A. gibanje čekovnih računov: Stanje 31. avg. 1926 v Beogradu 1993, novoorjenjenih 61, saldiranih 3, stanje 30. septembra 1926 2051; stanje 31. avg. v Sarajevu 2592, novo otvorjenih 14, saldiranih 13, stanje 30. sept. 2593; stanje 31. avg. v Ljubljani 4370, novo otvor. 36, saldiranih 10, stanje 30. sept. 4396; stanje 31. avg. v Zagrebu 4243, novo otvor. 32, saldiranih 13, stanje 30. sept. 4262; skupaj stanje 31. avg. 13.198, novo otvor. 143, saldiranih 39, stanje 30. sept. 13.302. — B. Stanje vlog dne 31. julija 1926 v Beogradu Din 82.402.926,17, v Sarajevu Din 49.747.519,28, v Ljubljani Din 51 milj. 290.645,71, v Zagrebu Din 74.245.692,23, skupaj Din 257.686.783,39; dne 31. avgusta: v Beogradu Din 95.461.618,58, v Sarajevu Din 53.114.398,50, v Ljubljani Din 64.479.725,61, v Zagrebu Din 73 milj. 889.034,88, skupaj Din 286.944.777,57; dne 30. septembra: v Beogradu Din 85

milij. 107.630,78, v Sarajevu Din 51 milj. 182.999,75, v Ljubljani Din 67.219.862,03, v Zagrebu Din 86.312.163,02, skupaj Din 289.822.655,58. — C. Celokupni promet: število vplačil 409.640 v skupnem iznosu Din 1.719.928.238,98; število izplačil 155.770 v skupnem iznosu Din 1 milijarde 717.050.360,97; skupaj 565.410 vplačil in izplačil v iznosu Din 3.436.978.599,95. Od tega brez gotovine 66.402 (11,74%) v iznosu Din 1.552.498.998,11 (45,17%).

Enotni mednarodni denar. Uradno glasilu dunajskega trgovstva »Der Handel« predlaga kot sredstvo proti evropski valutni zmedni in iz tega izvirajočemu riziku mednarodno računsko enoto »or«, to je gram čistega zlata. Ta enota bi imela pred vsemi drugimi novčanicami to prednost, da bi temeljila na metričnem sistemu, bi bila torej razumljiva, nevtralna in povsod enako sprejemljiva.

Francoski proračun. Po francoskih časopisih, bo ministrski predsednik Poincaré, sporazumno z ostalimi člani vlade, zahteval v parlamentu, da se takoj prične razprava o proračunu za prihodnje leto, ker mora ta proračun biti izglasovan še pred koncem tekočega leta. To svojo zahtevo bo baje vezal z vprašanjem zaupnice.

Obrestna mera v Parizu. Zvišanje obrestne mere francoskega narodnega zavoda je v temelju sklenjeno. Pripominjamo, da se je zadnje zvišanje izvršilo 31. julija; obrestna mera je šla gor od 6% na 7%, lombardna pa od 8 na 9%. — Francoska banka je prenehala z nakupovanjem srebrnih novcev. Kot vzrok navajajo veliko nazadovanje v ceni srebra. Banka pravi, da so ji dohajali srebrni novci v nezaželjeno velikem številu.

Banque de France. Izkaz Francoske banke (Banque de France) kaže znižanje obtoka bankovcev za 562 milijonov frankov na 55.400.000 in znižanje predvornov državi za 650 milijonov na 36 milijard frankov. Imovina v inozemstvu je nazadovala za 503.000.000 frankov in znaša samo še 76 milijonov frankov; morebiti so jo porabili za okrepljenje franka. Novi oddelek banke, ki opravlja menično službo za inozemske devize, je začel poslovati 18. t. m.

Davki in takse.

Odškodnina za potrdila in viza grškega konzulata. Konzulat grške republike v Zagrebu objavlja, da veljajo sedaj naslednje konzularne pristojbine in takse: a) za večkratno potovanje, vizum za 6 mesecev od dneva vizuma 120 Din; b) za enkratno potovanje tja in nazaj z veljavnostjo treh mesecev 72 Din; c) za tranzitni vizum brez bivanja v Grčiji 12 Din; d) za vizum s pravico povratka preko Grčije 24 Din. Legalizacija spričeval o izvoru blaga 43,20 Din. Legalizacija podpisane ene ali več oseb na enem aktu 319,40 Din.

Promet.

Italijansko-jugoslovenska tarifa. V prometnem ministertvu je posebna komisija izdelala tarife za izvoz in uvoz avtomobilov in žive živine med Italijo in Jugoslavijo. Ta tarifa stopi v veljavo 1. februarja 1927.

Avstrijske zvezne železnice. Parkrat smo že pisali, da hočejo avstrijske zvezne železnice elektrificirati. Pogajanja za tozadevno inozemsko posojilo se bodo najbrž ugodno zaključila. Gre za 20 milijonov dolarjev, jamstvo naj bi prevzela Zveza narodov. Zveza narodov pa stavi pogoj, naj se vprašanje ureditve uradnih plač reši za daljšo dobo.

Kupujmo in podpirajmo domači izdelek. izvrstno KOLINSKO CIKORIJO

RAZNO.

Kongres delavskih zbornic naše države. V nedeljo, dne 24. t. m. se vrši v Beogradu III. državni kongres delavskih zbornic. Svečana otvoritev kongresa bo ob 9. uri v dvorani Kola srbskih sester. Kongresu bo prisostvovalo nad 100 delegatov delavskih zbornic iz cele države. **Zgradba poštna hranilnice v Ljubljani.** Poštni minister je odobril potrebne kredite za zgradbo stavbe Poštna hranilnice v Ljubljani ter odredil, naj se z delom takoj prične.

Svetovna gospodarska konferenca. Kakor pišejo londonski listi, se tam z velikim zanimanjem pričakuje otvoritve velike konference gospodarskih krogov vseh evropskih držav in Zedinjenih držav. Na tej znameniti konferenci, ki se bo vršila v Parizu, se bo razpravljalo med drugim tudi o sedanji evropski gospodarski krizi, o problemih uvoza in izvoza, carinskih formalitetah ter industrijskih pogodbah. O priliki te konference bo izšel poseben manifest, s katerim se bo obsojalo veljavni tarifni sistem, prepoved uvoza ter izvoza, carinsko politiko po vojni. Železniške tarife itd. Vse to ima za posledico dviganje cen, pomanjkanje kredita, pomanjkljivost blagovne izmenjave. Edini izhod iz teže sedanje evropske gospodarske zagate je absolutna trgovinska svoboda.

Francozi se zanimajo za obnovitvene metode Italije. »Journal« piše: Ker si italijanska vlada na vso moč prizadeva, da uredi finančni položaj države, in ker skuša tudi, kakor mi, doseči stabilizacijo lastne valute, je smatrala francoska vlada kot svojo dolžnost poslati v Rim posebnega zastopnika, ki naj bi zasledoval gospodarska in finančna vprašanja. Sporazumno z zunanjim ministrom Briandom je ministrski predsednik Poincaré imenoval finančnega nadzornika De Chalendara za finančnega zastopnika francoske vlade pri italijanski. List pravi da bo ta ukrep gotovo pripomogel k ustvaritvi tesnejših prijateljskih odnosov med obema državama.

Angleški rudarski štrajk. V prvih mesecih angleškega premogovnega štrajka so importirali 10.800.000 ton premoga, lani v istem času pa samo 3400 ton; izvoz premoga v lanskih mesecih maj—september je znašal 20 milijonov ton, letos pa 1.500.000 ton. Če računimo znižani izvoz in zvišani uvoz, vidimo vsega skupaj deficit 29.300.000 ton v premogovni trgovini.

Norvežani proti prohibiciji. Do sedaj so le deloma znani izidi glasovanja glede prepovedi alkoholnih pijač. V Oslu je bilo oddanih 103.311 glasov proti prohibiciji, za prohibicijo pa samo 13.419, v Bergenu 26.000 glasov proti, 12.700 pa za. Po dosedanjih podatkih iz skoro vseh krajev Norveške se je proti prohibiciji izreklo 504.000 oseb, zanjo pa je bilo oddanih 393.000 glasov. Ministrski predsednik je izjavil, da bo vlada predložila parlamentu zakonski načrt, ki odpravlja prohibicijo. Vlada je prepričana, da bo parlament ta zakon odobril.

Gospodarske vesti. Rumunska vlada namerava kupiti železnico Arad—Čanad. — Pravijo, da bodo belgrajsko podružnico **British Trade Corporation** opustili. V zadnjem času ni izvedla v Jugoslaviji nobenih transakcij več in se je omejila na tekoče posle. Pravijo, da bo nova Anglo International Bank delala v Jugoslaviji skupaj s Hrvaško eskomptno banko. — **Ogrske banke** se dobro razvijajo in se je na borzi začela živahna kupčija z boni akcijskih družb. — **Hranilne vloge** pri ogrskih denarnih zavodih rapidno rastejo. Hranilne vloge Budimpeške narodne hranilnice d. d. znašajo okoli 300 milijonov dinarjev. — Predsednik Mednarodnega železnega kartela Mayrisch je povabil Švede, naj pristopijo k kartelu. Švedi so pa predlog odklonili in so dejali, da hočejo počakati, kako se bo kartel razvijal. Mislijo, da kartel na eksport njih kvalitetnega jelka ne bo mogel dosti vplivati in da zanje vprašanje pristopa zaenkrat ni aktualno. — V Varšavi pričakujejo v najkrajšem času prihoda guvernerja **Federal Reserve Banke** Hardinga. Njegov prihod je v zvezi z elektrifikacijo Poljske. — **Ogrski premogovniki** so s produkcijo 2480 vagonov na dan dosegli številko, ki je doslej Ogrska ni poznala. — **Položaj ogrske strojne industrije** se je v zadnjem času zelo zboljšal, število delavcev se je dvignilo in jih dela sedaj spet 36.000. Ker so dobile ogrske strojne tovarne velika cgrska inozemska naročila, se je moglo v vseh obratih vpeljati spet normalno tedensko delo. — Od začeta eksportne kampanje za žito so izvozili na Poljskem doslej okoli 60.000 vagonov žita, v prvi vrsti ječmen v Avstrijo. Po zaključnih računih je za eksport na razpolago še okoli 200.000 ton krušnega žita in ca 100.000 ton ječmena za varenje piva. — **Ostravski rudarski uradniki** so se izrekli proti **obdavčenju** socialnih

prispevkov. — Čehi računajo, da bodo predali v bodočem gospodarskem letu v Rusijo za 25 do 30 milijonov Kč **poljedelskih strojev.** — Kakor smo že poročali, je mednarodni kartel tračnic podpisan; samo Nemci so si izgovorili še par dni pomisleka, kar pa ne pomeni nič. — V Bruslju zboruje konferenca, ki razmotri va o ustanovitvi **kartela usnja.** Udeležujejo se je Nemičja, Francija, Belgija, Italija, Švedska, Češkoslovaška in U. S. A. — **Egiptске železnice** so razpisale natečaj za 5000 ton jeklenih tračnic. Najnižjo ponudbo je stavila Alpine Montan s 6150 egipt. funti, za njo neka ogrska tovarna s ca 6500 funti. Dobila je pa nabavo angleška tvrdka Bolekow Voughan and Co., kljub temu, da znaša njena ponudba 6660 funtov. Je torej čisto jasno, da je imela Anglija vsled svoje egiptске interesne politike prednost. — V vsej Avstriji je samo šest **sladkornih tovarn**, ki domače potrebe niti oddalec ne morejo kriti; dve sta v Burgenlandu, dve pa v Nižji Avstriji. — Nasprotniki kartelov imajo večinoma čisto prav. Prvo delo novoustanovljenega **bakrenega kartela** bo to, da bo sklenil dvigniti cene v Evropi; za vso Evropo bo fiksiral enotno ceno in bodo mogli nakupovati evropski konsumenti le po tej ceni. — Nemičja je bila soglasno sprejeta v Mednarodno zvezo **avtomobilnih tovarnarjev.** — Pogajanja o pristopu **ogrskе kovinske industrije** k jeklenemu kartelu se z uspehom nadaljujejo. Vršijo se pogajanja o poljskem petrolejskem kartelu. Zaenkrat obstojijo na Poljskem samo **petrolejske centrale.** Vse pa kaže, da se bo kartel osnoval in da se bodo pomenili tudi o kvotah eksporta. — Sredi meseca je padel **obtok bankovcev** na Češkoslovaškem za nadaljnjih 252 milijonov Kč in je znašal že 7 milijard. Zaloga zlata in srebra se je povišala, in je znašalo zlato kritje 70,9% obtoka. — Štiri **moravske banke** se bodo fuzionirale; povod je znižanje režijskih stroškov. — Do konca meseca so določili tečaj lire za šiling 3,74, za marko 6 itd.

Ljubljanska borza.

Petek, 22. oktobra 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921. den. 72, bl. 73,50; loterijska državna renta za vojno škodo, den. 305; zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; kom. zadolžnice Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 194, bl. 198; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 150; Merkantilna banka, Koper, den. 95, bl. 98; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, den. 866, bl. 868; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, den. 86, bl. 90, zaklj. 88; **Zdržene papirnice** Evče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, den. 55, bl. 65; »Šešir«, tovarna klubukov d. d., Škofja Loka, den. 104.

Blago: Deske (smreka, jelka), 28 mm, 4 m. od 16 naprej, I., II., III., monte, media najmanj 23, feo vag. meja, 5 vag., den. 500, bl. 500, zaklj. 500; drva bukova, suha, zdrava, meterska, feo vag. meja, den. 22; pšenica bačka, 75/76, 2%, feo nakl. postaja, bl. 295; pšenica, 73/74, feo vag. nakl. postaja, bl. 290; koroza umetno sušena za X., XI., XII., feo vag. nakl. postaja, bl. 160; koroza nova v kipu, feo vag. nakl. postaja, bl. 85; koroza nova, feo vag. nakl. postaja, bl. 125; oves nov; feo nakl. postaja, bl. 155; rž, 71/72, 2%, feo vag. nakl. postaja, bl. 205; ječmen krmilni, 62/63, feo vag. nakl. postaja, bl. 160; ječmen krmilni, 63/64, feo vag. nakl. postaja, bl. 165; ječmen letni, 65/66, feo vag. nakl. postaja, bl. 180; otrobi drobni, feo vag. nakl. postaja, bl. 125; fižol beli, 3/4%, feo vag. nakl. postaja, bl. 155; fižol prepeličar, feo vag. nakl. postaja, v vrečah, bl. 315; krompir, feo vag. slov. postaja, bl. 135; laneno seme, feo Ljubljana, den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana, den. 370; laneno seme prekmurca, vagon Ljubljana pariteta, bl. 430; seno sladko, stisnjeno, feo vag. slov. postaja, bl. 100; pšenica potiska, 78 kg, 2%, promptno plačljivo 30 dni po sprejemu, par. St. Vid-Višmarje, 1 vagon, den. 365, bl. 365, zaklj. 365.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene za meso v Mariboru (15. oktobra). Govedina: 1 kg govejevega mesa 9—18, vampov 6—7, pljuč 6—7; teletina: 1 kg teletine 10—19, jetr 10 do

17, pljuč 13—15; svinjina: 1 kg prašičje-ga mesa 10.50—27, sala 22—23, pljuč 7 do 10, jetr 10, slanina sveže 19—22, papricirane 24—30, prekajene 24—30, masti 20—30, prekajenega mesa 22—25, gnjati 32—38; drobnica: 1 kg ovčjega mesa 8—12; klobase: 1 kg krakovskih 36—40, debrecinskih 32—40, brunšviških 18—25, pariških 26—30, posebnih 26 do 30, hrenovk 32—35, kranjske klobase 35 do 40, 1 kom. prekajenih 4—6, 1 kg mesenega sira 26—30; Perutnina: 1 piščanec majhen 10—20, večji 20—30, kokoš 30—40, race 30—35, gosi 30—50, puran 30—70, zajec domač, majhen 5—10, večji 15—20 Din. Mleko, maslo, jajca, sir: 1 l mleka 2—2.50, smetane 11—14, 1 kg surovega masla 30—40, čajnega 50—65, masla kuhanega 40—45, ementalkega sira 90—100, polementalke 40—50, trapistnega 18—30, grojskega 35, tilsitskega 35, parmazana 90—100, 1 kom. sirčka 3 do 8, eno jajce 1.25—1.75 Din.

Cene specerijskemu blagu v Mariboru (15. oktobra). 1 kg kave I. 65—75, II. 55 do 60, pražene I. 80—90, II. 60—70, testenin 10—12, sladkorja v prahu 15.50, v kristalu 14, v kockah 15.50, škroba pšeničnega 12—15, riževega 15—18, riža 6 do 13 Din.

Mlevski izdelki na trgu v Mariboru (15. oktobra). 1 kg pšenične moke št. 000 5.50, št. 0 5.50, št. 2 5.25, pšenične št. 4 5, št. 5 4.50, št. 6 4, št. 7 3.25, ržene 4—4.50, prosene kaše 5—5.50, ječmenčka 5—12, otrobov 1.75—2, koruzne moke 2.50—2.75, ko-

ruznega zdroba 4—4.50, pšeničnega 6, ajdove moke št. 1 7.50—8, št. 2 6 do 6.50, kaše 8 Din.

Dunajska borza za kmetijske produkte (20. t. m.). Dviganje cen žitu se nadaljuje na vseh tržiščih. Svetovni trg je pod utisom slabih ponudb na kontinentu. Uradno notirajo v šilingih vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kilogramov na debelo: pšenica domača 39.50—40.50, madžarska, Tisa 79—80, 45.50—46.50, 78—79, 43.50—44.50, rž 30.50—31, ječmen domači 34—42, slovaški 37—42, turščica sušena 25.50—26.50, oves domači 25.50 do 26, moka 000 (cene v trgovini na debelo) domača 72—75, madžarska 69—74, jugoslovenska 68 do 72.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 740 kg loja, za dobavo 400 kg kemično čiste žveplene pislina ter za dobavo 14 komadov karbidnih svetilk; do 29. oktobra t. l. za dobavo 6 ovojev steklenega papirja, za dobavo raznih šip, za dobavo 3 omaric za vozne karte; do 2. novembra t. l. za dobavo 2000 kg kotnega železa, za dobavo 4 kamnoseških svodrov in za dobavo železne žice svetle, mehke, nežarjene; do 5. novembra t. l. za dobavo 100 kg klobučevine. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te

direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 29. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 8 plošč 16 m² rebraste železne pločevine, do 2. novembra t. l. pa za dobavo 2 vagonov krajnikov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 13. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega materiala (zmleti grafit, dekstrin, kolofonija, karbolinej, klorovodična kislina, kit, lizol, salmijak v komadnih, amon, soda, klej itd.). — Dne 19. novembra t. l. pri isti direkciji glede dobave grafita v prahu, grafitnih podlog in loncev. — Dne 20. novembra pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 8000 kom. mila; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu pa glede dobave raznega kovinastega materiala (pločevine, svinčene in medeninaste cevi, medeninaste mreže, vrvi itd.).

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. oktobra t. l. ponudbe za dobavo »Klinker« plošč, za dobavo sestavnih delov za helioforke, za dobavo 1 Stopp-ure ter za dobavo čistilnega materiala; do 2. novembra t. l. pa za dobavo 600 kg mangan-kita. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 28. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 2500 kg žebeljev za tračnice; do 30. oktobra t. l. za dobavo 500 kg kompresnega olja; do 5. novembra t. l. pa za dobavo 6 vagonov ovs. Direkcija državnega rud-

nika v Velenju sprejema do 3. novembra t. l. ponudbe za dobavo 100 m² pocinkane pločevine, do 4. novembra t. l. pa za dobavo 200 m konopnene cevi. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 50.000 zvitkov brzojavnih trakov; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave lesa. — Dne 19. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave vagonskih delov. — Dne 22. novembra t. l. pri intendanturi IV. armijske oblasti v Zagrebu glede dobave 2.750.000 kg krušne moke; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega materiala (klingerit in tauril-plošče, trd papir, čiščena konoplja za mašenje in »Frankelit«); pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za gornji ustroj; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 115.000 komadov cokelj (Bremschube).

Prodaje. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. novembra t. l. pri Upravi zavoda za izradu vojne odeče I. v Beogradu glede prodaje stari- ne (cunje, odpadki usnja, čevlji, cevi itd.). — Dne 22. novembra t. l. pri upravi ubojnog slagališta IV. armijske oblasti, vojašnica Kralja Petra I. Vel. oslob. v Zagrebu glede prodaje 10.600 kg starih železnih, jeklenih in pločevinastih odpadkov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36. Izvršuje vse specifijske posle, reekspedicije, vskladičenja, prevoze, carinjenje robe. — Telefon št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36. Izvršuje carinjenje, carinske deklaracije, rekurze in vsa v carinsko stroko spadajoča dela. — Telefon št. 723.

Veletrgovina GREGORC & VERLIČ
Ljubljana
priporoča svojo veliko zalogo sveže praženih kav iz lasne prazarne, razno žganje in špiritus, kolonjalno in specerijsko blago ter rudninske vode.
Zahtevajte cenik! — Točna poštežba. — Telefon št. 246.

IVAN JAX IN SIN, Ljubljana, Gosposvetska c 2
Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Desetletna garancija. Pisalni stroji »Adler« in »Urania«. Kolesa iz prvih lovarov »Dürkopp«, »Styria«, »Waffenrad«, »Kayser«.

Edino šivalni stroji in najboljši kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le **JOS. PETELINCA** Gritzner Adler. Najnižje cene! Tudi na obroke! Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezanju brezplačno. — Večletna garancija.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA
za navadno leto 1927
ki ima 865 dni.
»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obrajtan. Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozorjamo na davčne spise, koje mora vsak štati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji—in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri **J. Blasnika naslednikih** tiskarna in litografski zavod Ljubljana, Breg št. 12

Trgovci, oglašajte v **Trgovskem listu!**

Pozor! Veletrgovci, trgovci, gospodinjel! — Zahtevajte Jarc-ovo zdravstveno sladno kavo
Ker je dobra in okusna, zdrava in okrepljena, ter poceni!
VIKTOR JARC, Maribor-Lajtersberg
Zahtevajte cenik!

TRIKO-PERILO za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovnice, dokočenje, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, klovi, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki
Josip Petelinc Ljubljana blizu Prešernovega spomenika. Najnižje cene! Na veliko in malo!

Sode in sodarska dela vseh velikosti in vrst izvršuje najceneje, točno in dobro **FRAN REPIČ, sodarsko podjetje,** Ljubljana — Trnovo.

Veletrgovina A. ŠARABON v Ljubljani priporoča **specerijsko blago** raznovrstno žganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. **CENIKI NA RAZPOLAGO!**

Največja organizacija železninske stroke = v Jugoslaviji. **Veletrgovina z železnino D. Rakusch, Celje** (Obstoj tvrdke 125 let.) **Ima vedno v zalogi vse potrebščine za stavbeno obrt, rokodelstvo, gospodinjstvo, poljedelstvo in industrijo.**

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. Lastna knjigovoznica **TELEFON ŠT. 552** **TISKARNA MERKUR** TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D. **LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.** Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d. **TELEFON ŠT. 552**